



Особливо цінним надбанням Наукової бібліотеки Прикарпатського університету за 2008 рік є книгозбірня Владислава Копалінського (1907-2007 рр.) – відомого в Польщі ерудита, лексикографа, перекладача. Одержати її посприяли Ольга Михайлівна Цівкач та А.Копалінська-Мислінська.

За своє довге життя В.Копалінський (він же В.Стерлінг, він же Ян Стефчик) працював учителем іноземних мов, радіожурналістом, автором сатиричних текстів, радіоп'єс і театральної драми, видавцем, перекладачем, іноземним кореспондентом, популяризатором науки, але вважав себе лексикографом. Життєве кредо цієї людини впливає зі слів: «Я працюю через страх перед власними лінощами і через бажання здолати їх» [9]. Професор мовознавства Тереза Смулка називала В.Копалінського «скарбницею знань»: «Я ніколи не могла зрозуміти як одна людина зуміла охопити стільки різних галузей».

Його фейлетони (а їх біля тисячі) і сьогодні актуальні. У них відчувається
живий пульс часу.

«Словникар – це невтомний трудар» - так визначив представників своєї професії видатний англійський лексикограф ХУШ ст., автор «Словника англійської мови» і критичного видання творів Шекспіра – Семюель Джонсон. Таким трударем і був В.Копалінський, який переконував, що словник повинен характеризуватися якимись людськими особистісними рисами, бути цікавим для читання. Самі назви його праць засвідчують незвичайно широкий діапазон інтересів автора. Його перу належать такі книги: «Словник міфів і традицій культури», «Словник символів», «Словник нагадувань», «Енциклопедія другої статі», «Словник епонімів або слів від власних імен», «Словник подій, понять і легенд ХХ ст.», «Книга цитат художньої літератури ХІУ-ХХ ст.», «Лексикон любовних сюжетів», «125 казок, щоб розповісти дітям» і останні – «Пригоди сслів і прислів'їв», «Від слова до слова». Як бачимо, вже сам перелік назв лексикографічних праць свідчить про унікальність та масштабність творчості цієї людини.

Письменник Тадеуш Древновський зазначав, що саме видавничі форми робіт Копалінського були надзвичайно новаторськими.

Його особиста бібліотека мала здатність постійно змінюватися: непотрібні (використані) книги фондоутворювач віддавав у публічні бібліотеки, а на полицях залишалася основа – те, що постійно необхідне для роботи. Водночас, професор Копалінський намагався придбати книгу, принести додому – і звести до мінімуму ходіння по бібліотеках.

Подарований науковій бібліотеці університету фонд охоплює 2164 одиниці. Підбір літератури виражає особисті зацікавлення лексикографа.

В.Копалінський був великим пропагандистом вивчення іноземних мов. Він закликав видавати класиків в оригіналі. Основна частина цього фонду, а це 1 386 примірників художньої літератури польською, англійською, німецькою, французькою, російською мовами та переклади класиків світової літератури на польську мову.

Найбільш повно представлена польська література від найдавніших до сучасних часів. Надзвичайно цікава добірка поезії (Копалінський захоплювався нею). Це антології, цикли віршів певного літературного періоду, видання класиків, як от «Zbiór poetów polskich XIX w.». “Cztery wieki poezji o Warszawie», “Poeci polskiego baroku”.

У фонди бібліотеки університету потрапили також повні зібрання творів К.Галчинського, А.Фредро, Я.Івашкевича, А.Міцкевича, Ц.Норвіда, Г.Сенкевича, Ю.Словацького, Б.Зеленського, Ю.Тувіма та ін.

Професор Копалінський виявляв значний інтерес до давньоримської, давньогрецької літератури, а також до англійської та французької. У книгозбірні знаходиться повне зібрання творів Ч.Діккенса, Й.Конрада, О.Бальзака, Мольєра, М.Пруста. Значно менше представлена німецька, італійська, іспанська, бельгійська та ін. літератури. Коло російських письменників представлено такими постатями як Ф.Достоевський, В.Набоков, Л.Толстой, І.Тургенєв, Б.Пастернак. У фонді знаходяться серії книг, виданих у Нью-Йорку, Парижі, Лейпцігу.

Значне багатство, на нашу думку, становить довідкова література, що охоплює 433 книги. Це надзвичайно цінна частина фонду. Вона включає лінгвістичні словники англійської, французької, німецької мов, паралельні словники, розмовники, різнопланові енциклопедії, а саме: «Encyklopedia muzyczna”, “Leksykon kultury amerykanskiej” та ін.

Надзвичайно багато представлена у колекції також польська лексикологія. Це різногалузеві лінгвістичні словники, словник лінгвістичної термінології, багатотомне видання «Słownik języka polskiego» в 11 томах, орфографічні, лексичні, фразеологічні, етимологічні, орфоепічні словники.

Окремо слід сказати про подаровані авторські праці такі як «Słownik mitów i tradycji kultury», «Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem». Вони містять чимало інформації про мовні, літературні, культурні, релігійні та філософські поняття давнього та сучасного часу.

На полиці бібліотеки університету потрапила лінгвістична наукова література. 39 примірників – праці з теорії польського мовознавства, 38 – зарубіжного. Польськомовні джерела містять відомості з історії польської мови, про культуру мови (праці В.Дорошевського), а також висвітлюють питання орфоєпії орфографії, стилістики. Зарубіжне мовознавство представлено загальнотеоретичними працями та посібниками з вивчення англійської, французької, російської, латинської мов.

Інший блок фонду – це літературознавчі матеріали. Серед них енциклопедії європейських літератур: «Енциклопедія літературних характерів», довідники: «Письменники російські», «Письменники античні». Польське літературознавство представлено довідниками з історії польської літератури від найдавніших часів до 1991 року, а також словниками «Літературні терміни», «Літературні постаті», «Словник псевдонімів», «Лексикон літературних постатей», критичні праці про творчість різних письменників.

Досить цікава добірка літератури із фольклору. Це і наукові праці: «Історія фольклористики в Європі», «Паралелі» (зіставлення фольклору та літератури), «Польський романс ХУІ ст.», «Співи польських пролетарів»,

«Словник польського фольклору». Сюди ввійшли збірники фольклору Стародавніх Греції та Риму, афоризми (зокрема єврейські), прислів'я, анекдоти, байки. Чимало у книгозбірні В.Копалінського пісенників, що свідчить про його особисте захоплення популярним жанром фольклору. Особливо цінна «Złota księga piosenek polskich», котра містить ноти і тексти відомих пісень, військових гімнів та розповіді про них. Серед фольклорних джерел знаходимо збірки сучасних популярних пісень, виданих у Львові «Spiewnik lwowski do 1939» (збірка колядок), «Nie ma jak Lwow» (1990р.).

Значний інтерес викликає добірка літератури про культуру Стародавніх Греції та Риму, давніх слов'ян Західної Європи. Гарно представлена у колекції історія культури Польщі від найдавніших часів до сьогодення.

Мистецька література охоплює енциклопедії з історії європейського мистецтва, розвідки про архітектуру й малярство Стародавніх Греції та Риму, книги про розвиток польського мистецтва. Владислав Копалінський цікавився різними видами мистецтва. Тому і знаходимо у фонді книги про фотосправу, кіномистецтво, естраду, театр та оперне мистецтво, альбоми з репродукціями картин різних митців. У полі зору фондоутворювача були різні напрями мистецтва, а саме: реалізм, експресіонізм, імпресіонізм.

Справжню цінність складає релігієзнавча література, яка охоплює Біблію (польською та латиною), Коран, оригінальні книги з теології про діяльність окремих представників римокатолицької церкви, а також науково-популярні книги про життя і смерть, життя після смерті, про святе і грішне.

Історична література містить інформацію про Стародавні Грецію та Рим, епоху середньовіччя, про окремі країни світу, історію Польщі, про діяльність польських королів та королеви Ядвіги, визначних історичних осіб (зокрема Йозефа Пілсудського). Особливо цінним є трьохтомне видання спогадів

Радзівіла «Пам'ятник» як характеристика епохи Речі Посполитої 1632-1656 рр.

Професор В.Копалінський – людина широких інтересів та поглядів на життя. Він цікавився філософією, досягненнями науки та техніки, шах матами та ін., про що свідчить наявність у фонді книг окресленої тематики.

Фондоутворювач був варшав'янином, закоханим у рідне місто, тому його власна бібліотека завжди поповнювалася книгами про Варшаву. У них – інформація про славне минуле і сьогодення столиці, митців і письменників, визначних діячів, які прославили її, поезія, пісні, геральдика, наука та освіта польської столиці.

Іменний фонд В.Копалінського став справжнім інтелектуальним скарбом для викладачів і студентів як слов'янської, так і романо-германської філології, для істориків та політологів, усіх, хто цікавиться культурою, історією, мовою, літературою Польщі. За матеріалами книгозбірні написано чимало наукових робіт: рефератів, курсових, магістерських, виконуються дисертації. Працівники університету, викладачі, студенти щиро вдячні всім, хто посприяв тому, щоб така цінна колекція літератури стала окрасою нашої бібліотеки.

Загальна кількість фонду складає 1.922 примірника. Фонд зберігається у читальному залі слов'янської філології.